

VARGA BORBÁLA KINCŐ

Irodalom- és kultúratudomány
MA, 1. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Gintli Tibor
egyetemi tanár, ELTE BTK

A FÉNY, A VÁGY ÉS A TITOK - SZABÓ LŐRINC TRANZSCENDENS-KERESÉSÉNEK HÁROM KULCSMOTÍVUMA

Kulcsszavak: Szabó Lőrinc; transzcendencia; modernség; posztsekularizmus; istenkeresés

A református lelkész felmenőkkel rendelkező Szabó Lőrincnek már korai lírájában megmutatkozik az erős vallásos neveltetés, illetve a szakralitás iránti érzékenység. Költészetének mai napig tartó népszerűsége ellenére mindezidáig nem sokan próbálkoztak szövegeinek transzcendencia felől közelítő olvasatával, habár a költő maga is többször reflektált saját református örökségére és a hittel való küzdelmeire. A magát egyik versében „istent akaró ateista” -ként említő költő műveiben gyakran beszél arról, éppen hogyan viszonyul protestáns örökségéhez. Köteteinek verseiben jelentős számban találhatók a vallásos nyelvből vett kifejezések, illetve sűrűn megjelenik a transzcendencia iránti igény. Számos vers foglalkozik közvetlenül a református hittel, egyfajta személyes isten létének akarásával vagy éppen elutasításával.

Kutatásom három kulcsszava, a fény, a vágy, illetve a titok olyan motívumok Szabó Lőrinc életművében, melyek bár olykor összemosódnak, többnyire mégis elkülöníthető módon fedik le azt a hármas irányt, melyek költészetében mind végsősoron a transzcendencia felé mutatnak. Így előadásomban a fény motívumhoz a panteista, a vágyhoz a szerelmi, a titokhoz pedig a keresztyénységgel foglalkozó verseket kapcsolom, melyek egyes szövegekben akár egyszerre is megjelennek (pl. „a vágy, amit én fénynek nevezek / és szentléleknek a hívő”). Céлом tehát az önmagát ateistaként definiáló Szabó Lőrinc verseit egy eddig kevésbé kutatott szempontból vizsgálni, és egy átfogó képet alkotni a műveiben fellelhető spirituális útkeresésről.